

Vlaams
Parlement

ingediend op **1158** (2016-2017) – Nr. 2
22 mei 2017 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Tine van der Vloet en Dirk de Kort

over 'Verhoogde participatiekansen voor personen
met autisme creëren – Strategisch plan'

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

1158 (2016-2017) – Nr. 1: Verslag van de hoorzittingen

INHOUD

I.	Toelichting door Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
1.	Naar een autismevriendelijke samenleving	4
2.	Afgelegd traject	4
3.	Vlaams strategisch plan voor personen met autisme	4
4.	Strategisch plan: te concretiseren	5
5.	Illustratieve voorbeelden	5
5.1.	Vroegdetectie en kwaliteitsvolle diagnostiek	5
5.2.	Vertrouwenspersoon voor mensen met autisme.....	5
5.3.	Ondersteuning.....	5
6.	Procesaanpak	6
II.	Gedachtewisseling na afloop van de hoorzittingen.....	6

Bijlage: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hield tijdens haar vergaderingen van 14 februari en 2 mei 2017 een gedachtewisseling over 'Verhoogde participatiekansen voor personen met autisme creëren – Strategisch plan'. Aan de gedachtewisseling nam Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, deel.

Nadat minister Jo Vandeuren zijn strategisch plan had toegelicht tijdens de vergadering van 14 februari 2017, werden drie hoorzittingen georganiseerd. Het verslag van die hoorzittingen is verspreid als *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1158/1. Na afloop van de hoorzittingen wisselde de commissie van gedachten over het strategisch plan. Er dient gewezen op het inhoudelijke verband met het verzoekschrift nr. 3 (2016-2017) over hulpverlening en onderwijs voor jongeren met autisme.

Het strategisch plan is als bijlage terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1. Naar een autismevriendelijke samenleving

Een autismespectrumstoornis (of kort: autisme) is een ontwikkelingsstoornis met wisselende ernst en vele uitingvormen. Naar schatting 1 op 161 personen wordt geboren met autisme en over de jaren heen is de prevalentie ervan sterk gestegen. Dit ligt aan betere herkenning maar mogelijk ook aan een veranderende maatschappij die veel belang hecht aan flexibiliteit en communicatieve vaardigheden. Personen met autisme vallen daardoor sneller op dan vroeger. Ze ondervinden vaak moeilijkheden om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving. Overgangsfases in hun leven zorgen voor moeilijke momenten, zoals bijvoorbeeld de overgang van school naar werk of zelfstandig wonen. Deze moeilijkheden komen voor in verschillende levensdomeinen: niet enkel op vlak van zorg maar ook werk, onderwijs of vrije tijd. Het is een gezamenlijke taak om te bouwen aan een autismevriendelijke samenleving en zo hun participatiekansen te verbeteren.

2. Afgelegd traject

In 2015 ging de Taskforce Autismes aan de slag. Deze groep deskundigen uit het werkveld, de overheid en de academische wereld onder leiding van professor Ilse Noens, kreeg als taak om de participatieproblemen van kinderen, jongeren en volwassenen met autisme in kaart te brengen, en oplossingen en beleidsaanbevelingen te formuleren. Het resultaat van de taskforce was eerst voorwerp van overleg met ouders met een kind met autisme, daarna gebeurde opnieuw een toets bij de Vlaamse Vereniging Autismes en de voorzitter van de taskforce. Dat hele proces heeft geleid tot dit strategisch plan.

3. Vlaams strategisch plan voor personen met autisme

Het strategisch plan heeft twee hoofddoelstellingen. Enerzijds moeten de participatiekansen van personen met autisme verhogen. Anderzijds moet de levenskwaliteit van ouders en andere mensen die personen met autisme ondersteunen of zorg bieden, verbeteren.

Daarvoor worden vijftien acties opgesomd, vooral gefocust op een beter zorgaanbod, een snellere diagnose, en een betere toegankelijkheid van het huidige aanbod. Het plan is geordend in vijf clusters:

- autismevriendelijkheid: het realiseren van een transparant en toereikend (gespecialiseerd) zorgaanbod;
- verwerven van expertise en deskundigheid in basis- en verdiepende opleidingen;
- uitbouwen van kwaliteitsvolle diagnostiek;
- ontsluiten van kennis en expertise;
- realiseren van aangepast onderwijs en werk.

4. Strategisch plan: te concretiseren

Het strategisch plan moet worden omgevormd tot een concreet actieplan. Belangrijk hierbij is de link met het reguliere beleid. Wat gebeurt er al? Waarbij kan worden aangesloten? Er moet worden geïnventariseerd en bewaakt opdat wordt uitgevoerd wat al is gepland. Dat moet worden aangevuld met prioritaire acties die een betekenisvolle impact op het terrein realiseren. De voorstellen moeten passen in de budgettaire mogelijkheden.

5. Illustratieve voorbeelden

5.1. Vroegdetectie en kwaliteitsvolle diagnostiek

Iedereen heeft er baat bij om de signalen van autisme zo snel mogelijk op te vangen om zo tijdig de juiste zorg en ondersteuning te kunnen organiseren. Het autismebewustzijn moet groeien bij zorgverleners. Dat houdt een belangrijke rol in voor bijvoorbeeld de eerste lijn en bij jonge kinderen voor Kind en Gezin.

Na de detectie moet een goede en kwaliteitsvolle diagnose volgen. Niemand is gebaat bij een foute of onvolledige diagnose. Hier speelt het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek een belangrijke rol in het aanreiken van handvatten en methodieken, voortbouwend op en in samenwerking met de expertise op het terrein.

5.2. Vertrouwenspersoon voor mensen met autisme

Iedere persoon met autisme moet een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon die ondersteunt bij contacten met bijvoorbeeld hulpverleners, jeugdrechters en school.

Voor kinderen en jongeren is deze mogelijkheid al opgenomen in het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. De minderjarige heeft het recht om zich te laten bijstaan of vervangen door een vertrouwenspersoon. Hoewel deze functie al bestaat, is ze onvoldoende bekend. Er moet worden ingezet op de bekendmaking. Daarbij moet er altijd aandacht gaan naar heldere en duidelijke communicatie. Dat geldt voor alle acties. Voor volwassenen met autisme en voor ouders van kinderen met autisme is zo'n kader er (nog) niet. Onderzoek moet uitwijzen hoe het recht op bijstand door een vertrouwenspersoon ook voor hen kan worden georganiseerd.

5.3. Ondersteuning

Het is essentieel om de nodige ondersteuning te kunnen bieden aan personen met autisme. De financiering van de ondersteuning van personen met autisme en hun omgeving zit mee vervat in het uitbreidingsbeleid dat de Vlaamse Regering voor 2017 goedkeurde (117,5 miljoen euro). Personen met autisme kunnen in aanmerking komen voor persoonsvolgende financiering voor volwassenen, voor

persoonlijke assistentiebudgetten voor minderjarigen of voor het basisondersteuningsbudget dat recent beschikbaar is gesteld.

Ongeveer 14.000 kinderen, jongvolwassenen en volwassenen met een handicap krijgen een basisondersteuningsbudget van 300 euro per maand waarmee ze zelf al extra ondersteuning kunnen inkopen, eventueel in afwachting van intensievere ondersteuning als die nodig blijkt.

Er wordt 10.971.600 euro vrijgemaakt om rechtstreeks toegankelijke ondersteuning aan te bieden. Hierdoor kunnen ook personen met autisme gebruikmaken van begeleiding, dagopvang of verblijf zonder hiervoor complexe administratieve procedures te doorlopen.

Er is ook 7.852.500 euro voor minderjarigen die op een persoonlijkeassistentiebudget een beroep willen doen. Dit bedrag wordt vrijgemaakt in afwachting van persoonsvolgende financiering van minderjarigen, en betekent dat aan 200 tot 250 minderjarigen een persoonlijkeassistentiebudget kan worden toegekend.

Jongeren ouder dan 23 jaar die voor ondersteuning nog gebruikmaken van een multifunctioneel centrum in 2017 krijgen tevens een persoonsvolgend budget. Door deze herschikking komen in de multifunctionele centra tot 500 plaatsen vrij voor kinderen en jongeren met een handicap. Deze plaatsen worden prioritair ingezet voor kinderen en jongeren met de zwaarste ondersteuningsnoden, onder wie kinderen en jongeren met autisme.

6. Procesaanpak

Het strategisch plan is een korf met acties die concretisering behoeven. Dat gebeurt vanuit een kerngroep met de betrokken administraties: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Werk, Onderwijs en Vorming, Jeugd en Gelijke Kansen. Deze kerngroep bepaalt, in afstemming met de leden van de taskforce en de ouders, de prioriteiten op korte en lange termijn. Om de opvolging te verzekeren volgt een periodieke rapportage om de zes maanden.

II. Gedachtewisseling na afloop van de hoorzittingen

Minister Jo Vandeurzen licht inhoud en traject toe. Inbreng is altijd mogelijk. Aan de hand van de strategische nota zijn de gesprekken geïntensifieerd met ouders, experts, organisaties en administraties die betrokken zijn bij de concretisering van het strategisch plan. Er is nog veel te concretiseren. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin had heel wat contacten. De minister verduidelijkt welke acties nog concreter moeten worden gestoeld op informatierondes en hoorzittingen. Er is een aantal grote lijnen.

Waarom een strategisch plan? De prevalentie van autisme is gestegen en er zijn nog heel wat onbekenden en vragen. De ontwikkelingsstoornis gaat dermate breed dat het nodig is om een horizontaal en geïntegreerd beleid te ontwikkelen. Niet alleen het beleidsdomein Welzijn moet hierover nadenken, maar ook enkele andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus. Er is gekozen om het debat aan te gaan in het besef dat daarmee verwachtingen worden gecreëerd die niet meteen kunnen worden ingelost. Een stoornisspecifieke benadering roept de vraag op of voor andere pathologieën en aandoeningen ook een beleid moet worden ontwikkeld. Een andere vraag is waarom een en ander niet meer in de zin van persoonsvolgende financiering wordt bekeken?

Een grondige afweging van de risico's en de vaststelling dat een persoonlijk leven uitbouwen voor de betrokkenen belangrijk is, illustreren het belang van deze oefening. De hoorzittingen hebben deze overtuigingen gesterkt.

Om werkelijk tot een concretisering over te gaan, is het participatieve traject een noodzaak. Het gaat in de eerste plaats om de Vlaamse Vereniging Autisme, als stakeholders, en om de diverse departementen. De strategische oefening is daarom op het niveau van de Vlaamse Regering getild om het engagement van andere beleidsdomeinen te garanderen. Men dient zich bewust te zijn van de problemen die personen met autisme ervaren, bijvoorbeeld op het werk of tijdens het onderwijs. Een brede aanpak is vereist, met beleidsoverschrijdend overleg gestuurd door Vlaanderen.

Er zijn ook vragen over capaciteit en aanbod. Daarvoor verwijst minister Jo Vandeuren naar de jeugdhulp en (het uitbreidingsbeleid in) de sector van personen met een beperking. Er zijn hervormingen aan de gang. Aandacht voor autismespectrumstoornissen past allicht in het kader van de erkenning als handicap, wat een aantal mogelijkheden opent. Een en ander is van belang voor de begroting voor 2018.

De diagnostiek moet worden aangepakt. Het aanbod is zowel voor jongeren als voor volwassenen te beperkt. De diagnostiek moet daarnaast op een uniformer manier. Er is daarvoor afstemming nodig tussen geestelijke gezondheidszorg, de sector van personen met een handicap en de jeugdhulp. De zesde staatshervorming schept mogelijkheden.

Het classificerend diagnostisch protocol voor autismespectrumstoornissen van kinderen en jongeren wordt geactualiseerd. Deze operatie is al in een vergevorderd stadium. Het debat over diagnostiek krijgt bij voorkeur vorm in een aantal te nemen opties. Dat moet een degelijk kader garanderen voor de diverse diagnoses. Minister Jo Vandeuren is zich ervan bewust dat bepaalde diagnoses nog versterking moeten krijgen. De protocollen op basis waarvan de Referentiecentra Autisme functioneren, komen in 2019 onder Vlaamse bevoegdheid, wat veel mogelijkheden schept.

Tijdens de hoorzittingen zijn vragen gesteld over de bekendheid van het aanbod, en over afstemming binnen de regionale netwerken. Hoe kan de thuiszorg zijn expertise op het vlak van autisme zichtbaar profileren? Het duurt even vooraleer mensen de juiste expertise vinden. De persoonsvolgende financiering schept voor (jong)volwassenen opportuniteiten voor vraaggestuurde en aangepaste woonvormen en ondersteuning. Het is zaak de beschikbare expertise te mobiliseren.

Stroomlijnen maakt deel uit van de concretisering, net als kennisdelen en sensibilisering. Onderzoekers pleiten voor meer toegepast onderzoek en academische werkplaatsen. Minister Jo Vandeuren wil daar rekening mee houden tijdens de concretisering. Het pleidooi voor autismevriendelijke communicatie komt ook op de agenda.

De vertrouwenspersonen komt telkens terug. Er is al een concept in het jeugdrecht, maar er is twijfel of dat toepasbaar is in dit kader. Voorts moet nagegaan hoe dat werkt voor volwassenen. Dat wordt niet evident omdat volwassen personen met autisme niet onder bewindvoering staan. Het moet bovendien gaan om vertrouwenspersonen die bekend zijn met de persoon en zijn sociaal netwerk.

De nieuwe decretale regels voor het lokaal sociaal beleid zullen van belang zijn om een autismevriendelijk samenlevingsklimaat te creëren. De lokale overheid

speelt een sleutelrol in de vermaatschappelijking van de zorg en in een samenleving die openstaat voor mensen met een beperking.

Minister Jo Vandeurzen gaat na hoe de werking van het platform Participate! kan worden voortgezet.

De beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep moet het gesprek met andere beleidsdomeinen doorzetten. Onderwijs, Werk en andere sectoren stellen een algemeen beleid te voeren. Een specifiek beleid gericht op één stoornis wordt als onhaalbaar afgedaan terwijl er wel vraag is naar vorming, competenties en opleiding over dit thema. Minister Jo Vandeurzen veronderstelt daarom dat beleidsdomeinoverschrijdende afspraken mogelijk zijn.

Het plan krijgt aan de hand van de hoorzittingen en gesprekken concreter vorm in dit stadium. Er wordt op specifieke acties gefocust omdat niet alles meteen en tegelijk kan. Conclusies zijn gepland tegen het najaar van 2017. Op die manier is het mogelijk om in de begroting voor 2018 generieke inspanningen aan te geven.

Elke Van den Brandt vindt het positief dat autisme op de agenda van diverse beleidsdomeinen komt.

Omdat het strategisch plan nog vorm moet krijgen, blijven veel vragen relevant. Het is uitkijken naar de concretisering en de uitvoering, die een stevig budget zal vergen. Mensen met autisme een betere plek in de samenleving bieden, is die inspanning waard. In deze legislatuur is de bereidheid beperkt om geld vrij te maken voor specifieke doelgroepen in Welzijn. Het is hopen op beterschap bij de opmaak van de begroting voor 2018. De wachtlijsten voor begeleiding van mensen met autisme zijn lang. Volgens het Agentschap Jongerenwelzijn is dat vier jaar maar er circuleren verhalen over langere termijnen. In een gezin dat jaren wacht op thuisbegeleiding voor een kind met autisme, kan de situatie uit de hand lopen. De vereiste capaciteitsuitbreiding is niet klein.

Voor diagnose wordt een wachttijd van drie tot zes maanden beoogt. Wanneer er een vermoeden is, is nog eens een half schooljaar wachten te lang voor de ouders. Deze ambities moeten scherper en specifiek. Ze hoopt dat ook in het actieplan terug te vinden.

Minister *Jo Vandeurzen* antwoordt dat hij alleen kan aankondigen dat er een specifiek actieplan komt. De hoorzittingen spelen daarin een rol. Het is niet opportuun om het al over het actieplan te hebben.

Elke Van den Brandt is bereid om de concrete vragen uit te stellen. Als de vijf prioriteiten door meerderheid en oppositie bevestigd worden, beschikt minister Vandeurzen over een mandaat om bij de Vlaamse Regering op de tafel te kloppen ten behoeve van dit plan. De ambities moeten scherp zijn en de lat moet zowel voor het budget als voor de acties hoog genoeg liggen. Zijn alle acties even belangrijk of zijn er prioriteiten? Concrete stappen moeten er hoe dan ook volgen. Wat al is aangehaald, is te vrijblijvend. Kind en Gezin moet mee aan detectie doen. Instrumenten moeten worden aangepast aan socio-communicatieve aspecten. Daarop moet forser ingezet worden met de nodige middelen en in het juiste kader.

Vera Jans is tevreden met de beleidsaandacht voor mensen met autismespectrumstoornissen. De hoorzittingen bevestigen dat autisme divers is. Het gaat om kinderen, jongeren en volwassenen, met of zonder mentale beperking, dubbele diagnose, meervoudige problematiek, en eventueel hoogbegaafd. Ze vragen ondersteuning of krijgen er al. Het lid sluit zich aan bij de visie dat een geïntegreerd aanpak de enige optie is. Het strategisch plan is belangrijk omdat

de betrokkenen erkend worden in hun vaak onzichtbaar anders zijn. Dat vergt inspanningen van de omgeving.

Universal design biedt iedereen kansen, maar mensen met autismespectrumstoornis in het bijzonder. Vera Jans is overtuigd van de rol die lokale besturen kunnen spelen en verwijst naar Riemst als autismevriendelijke gemeente. Een concept dat gepromoot kan worden. Ze acht het beter te wachten met inhoudelijke detailvragen.

Er is tijdens de hoorzittingen gepleit voor meer sensibilisering door inleefactiviteiten. Voorstellen als een transparant en toereikend gespecialiseerd zorgaanbod kan CD&V bijtreden. Daarnaast is er Participate!, kennisdeling en expertiseopbouw. Mensen met autisme komen in aanraking met diverse zorgaanbieders. Zorgaanbieders moeten daarom over voldoende basiskennis over omgaan met autisme beschikken.

Het belang van vroegdetectie en -interventie is tijdens de hoorzittingen bevestigd. Die rode draad acht Vera Jans belangrijk. Bijkomende vorming staat als vierde op de lijst van prioriteiten en is, zo bleek tijdens de hoorzittingen, cruciaal. Aandacht voor autisme is eveneens blijkens de hoorzitting onmisbaar in het onderwijs.

Het gaat er voor Vera Jans om dat het niet bij de voorbeelden uit de hoorzittingen blijft. Het gevolgde traject is zinvol. Vera Jans hoopt samen tot actie te kunnen overgaan.

Voor *Tine van der Vloet* is het duidelijker waar de minister heen wil tegen het najaar van 2017. Outreach wordt weinig toegepast omdat voorzieningen moeten kiezen tussen outreach of thuisbegeleiding. Kiezen voor outreach maakt de wachtlijst voor thuisbegeleiding langer. Ouders van een kind met autisme geven evenwel aan dat het 's avonds thuis misloopt wanneer hun kind het op school moeilijk had. Outreach biedt kansen. Tine van der Vloet wil daar de schouders onder zetten. Het moet spanningen in de loop van de dag wegnemen zodat die in het gezin ook afnemen. Dat moet ertoe leiden dat thuisbegeleiding minder nodig is. Alles hangt samen maar outreach kan een duwtje in de rug gebruiken.

De inschaling verloopt vaak niet correct omdat de betrokkenen antwoorden zoals ze vermoeden dat het moet. Ze worden te hoog ingeschaald. Met het oog op de persoonsvolgende financiering moet de inschaling aangepakt worden. Dat moet een correct budget garanderen voor het te volgen zorgtraject.

Het plan zou te weinig aandacht besteden aan volwassenen. Het aanvoelen is dat het plan gericht is op kinderen en jongeren. Er zijn echter veel mensen die hun autisme pas als volwassene herkennen en ontdekken. Wordt dat meegenomen? Het bevoegdheidsdomein Werk zou nauwer betrokken moeten worden.

Wat doet en bespreekt de beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep? Wat is het vergaderritme? Er moeten middelen zijn maar veel kan dankzij een grotere bewustwording. Een inleefcursus van twee uur in elke school kan al een verschil maken. Nascholing is in het onderwijs in elk geval mogelijk. Een studiedag over autisme en autismespectrumstoornis is belangrijk.

Tine van der Vloet is tevreden dat er op autisme wordt ingezet en dat de punten uit de hoorzittingen meegenomen worden. Die hoorzittingen waren verhelderend voor het belang van een goede aanpak.

Freya Saeys vindt wat minister Vandeurzen aanhaalt een goede synthese van de hoorzittingen. Een autismevriendelijk Vlaanderen vergt sensibilisering en

informatieverstrekking. Met mensen met autisme leren omgaan vergt enkele vaardigheden. Niemand zit te wachten op een grote mediacampagne. Er is een aantal denksporen gelanceerd zoals een vorming die ruimer gaat dan de stereotypes voor wie werkt met kinderen en volwassenen met autisme. Er is sprake van inleefmomenten. Volgens de thuisbegeleidingsdiensten kan outreach heel wat betekenen. Die opdracht kan niet ruimer uitgevoerd worden vanwege een gebrek aan capaciteit. Deze aspecten vragen intensievere aandacht en onderzoek, zeker vanuit de idee van sensibilisering.

Goede en tijdige diagnostiek is cruciaal. Dat loopt goed voor jonge kinderen. Voor de fase na de diagnose, de bespreking met ouders, volstaat de capaciteit niet. Dat geldt ook voor het vervolledigen van de diagnose wanneer de kinderen opgroeien, en eveneens voor de opvolging van de hulpverlening en afstemming ervan op de evolutie die elk kind doormaakt.

Voor diagnose van volwassenen is er onvoldoende capaciteit. Die diagnostiek is bovendien financieel niet toegankelijk. Dat is een acuut aandachtspunt.

Over onderwijs is er veel bijgeleerd tijdens de hoorzittingen. Zo moet er werk gemaakt worden van universal design en hangt veel af van kunde en kennis van leerkrachten, maar vooral van de bereidheid om rekening te houden met autisme en de noden van die kinderen. Vorming, zeker buiten de stereotypen, en het leren omzetten van theorie in praktijk is van belang. Interne professionalisering is belangrijk. De goede praktijkvoorbeelden delen met andere scholen moet. Inclusie realiseren zal niet lukken met de uren voor geïntegreerd onderwijs. Structurele en permanente omkadering is nodig.

Dat de derde graad van het secundair onderwijs geen recht heeft op thuisonderwijs of Bednet moet opnieuw worden bekeken. Freya Saeys beschouwt dat als een topprioriteit gezien de impact op het welzijn van kinderen met autisme.

Het strategisch plan vraagt aandacht voor de transitiemomenten omdat die voor personen met autisme moeilijk liggen. Er is tijdens de hoorzittingen vaak gesproken over trajectbegeleiders. Een begrip dat in het beleidsdomein Welzijn vaak als nood naar voren wordt geschoven. De strategische nota heeft het ook over netwerken, wat ook aandacht vergt.

Prioritaire actie 1 is het verzekeren van een transparant en toereikend gespecialiseerd zorgaanbod. Tijdens de hoorzittingen kwam het capaciteitsprobleem aan bod, maar het probleem voor de betrokkenen is om hun weg te vinden. De meest geschikte ondersteuning vinden is moeilijk en verdient aandacht. Sociale kaarten zijn positief maar mensen moeten de weg vinden. Men moet ze proactief aanbieden aan hulpverleners opdat zij patiënten degelijke informatie kunnen verstrekken.

Bart Van Malderen sluit zich aan bij de appreciatie en vragen. Hij beklemtoont het belang van het strategisch plan op zichzelf. Dat het er is maakt een complexe problematiek zichtbaar en bespreekbaar. De timing is goed maar iedereen kijkt uit naar de volgende stap. Dat de debatten en hoorzittingen inspiratie leveren is verheugend. De hamvraag is evenwel wat er concreet zal veranderen. Welke zijn de prioriteiten en hoe zorgt men ervoor dat ze uitgevoerd worden? De minister wil in de herfst van 2017 al met een initiatief komen. Is het de bedoeling om een actieplan voor te leggen waarin is afgesproken welke engagementen elke minister aangaat? Worden er termijnen en budgetten afgesproken om tot resultaten te komen? Of wordt het een conceptnota? Wat is de ambitie?

Tijdens de hoorzittingen klonk niet zelden de vraag om duidelijkheid. Eenduidige boodschappen moeten helder aangeven wat men mag verwachten. Pleiten voor

een autismevriendelijke omgeving betekent dat het plan al de eerste aanzetten daartoe geeft.

De beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep mag niet louter ambtelijk blijven. De stuurgroep moet voldoende breed zijn samengesteld. De zaken door een professionele bril bekijken en medisch benaderen, volstaat niet. De stuurgroep moet een integrale blik op de samenleving werpen. Door middel van participatie moeten zoveel mogelijk mensen een zinvolle inbreng kunnen doen.

De hoorzittingen maakten ook duidelijk dat het plan focust op kinderen en jongeren, ook vanuit medisch en professioneel oogpunt. Er zijn leemtes ten aanzien van volwassenen. Er ontbreken concrete acties maar ook qua diagnostiek zijn er hiaten. Ook Bart Van Malderen pleit voor een integrale benadering waarin ook plaats is voor volwassenen.

De minister legt voor (jong)volwassenen de link met persoonsvolgende financiering. De capaciteitsproblemen doen zich echter vooral voor in de ambulante dienstverlening voor jongeren. Sp.a pleit ervoor om wat bestaat ook voor jongeren persoonsvolgend mogelijk te maken. Daarvoor moeten zo snel mogelijk de nodige middelen worden ingezet.

Inzake diagnostiek moet de klemtoon juist gelegd worden. Er gebeurt heel wat op wetenschappelijk gebied. In de praktijk wordt de link met autisme en autismespectrumstoornis vaak niet of niet tijdig gelegd. Dat is zo in het onderwijs, maar evengoed in de jeugdzorg. Daar wordt de problematiek angstvallig aan de kant geschoven en worden andere oorzaken gezocht. Men vangt niet de juiste signalen op. Tijdens de hoorzittingen is gepleit voor vorming in het onderwijs en de hulpverlening om zo mensen in te brengen in de diagnostische processen. Ook daar zijn er wachtlijsten voor volwassenen en is er extra capaciteit nodig. Hetzelfde geldt voor Werk. Als de Vlaamse overheid initiatieven wil nemen ten behoeve van mensen met autisme, zoals een kenniscentrum oprichten of bijkomende capaciteit realiseren, dan moet dat ook vanuit de bevoegdheid van minister Homans gebeuren. Waar dat moet sporen met de begroting, zullen middelen nodig zijn.

Alle communicatie over het strategisch plan, moet ook autismevriendelijk zijn. Er is gepleit voor een portaalwebsite met alle mogelijk informatie. Bart Van Malderen onderschrijft de visie van mevrouw Jans. Wat er ook gebeurt, het moet gebiedsdekkend en structureel gefinancierd zijn. Projecten kunnen verkennend zijn, maar uiteindelijk moeten zaken die werken ook uitgerold worden. Op zeker ogenblik moet de stap naar structurele financiering worden gezet. Dat vraagt om een meerjarige begroting die aan het actieplan gekoppeld wordt. Het lid gaat uit van de integriteit van de bedoelingen van minister Vandeuren.

Minister *Jo Vandeuren* volgt de inzichten: tal van zaken moeten een plaats krijgen in het beleid dat voor de volgende jaren wordt uitgetekend. Veel heeft ook te maken met competentieverhoging. Heel wat beleidssectoren nemen al initiatieven ten behoeve van mensen met een beperking. Niemand is onwillig om specifieke inspanningen te leveren voor de mensen met autisme.

De vermelde acties zijn weloverwogen, maar wat eruit springt is de diagnostiek in het algemeen en voor volwassenen in het bijzonder. Door de wijze waarop een en ander de voorbije jaren is geëvolueerd, valt diagnostiek onder verschillende beleidsdomeinen. Er moet daarom een kader worden ontwikkeld dat algemeen geldt. Voornamelijk voor volwassenen ontbreekt aanbod.

Op de vraag hoe dat aanbod beter en toegankelijker kan worden, moet een antwoord volgen. Omdat alles onderling verweven is, houdt deze belangrijke

vraag verband met de vraag naar expertise en deskundigheid. Het strategisch plan moet een concreet plan worden en geen conceptnota.

Bart Van Malderen, commissievoorzitter, besluit dat het debat over dit dossier niet is afgesloten.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Tine VAN DER VLOET
Dirk DE KORT,
verslaggevers